

§87

Er staat geschreven:

het oor wordt niet vervuld van het horen

en:

het oog wordt niet verzadigd van het zien. [Prediker 1: 8]

Dit leert ons dat zij beiden hun energie aan het [goddelijke] denken [מחשבה, MChaShaBah] ontlene.

Wat is het [goddelijke] denken?

Een koning die alle schepselen is in de wereld nodig hebben, zowel de hogere als de lagere.

§88

En waarom wordt er gezegd: "opklimmen in het denken" en niet: "afdalen"?¹

Dit is waarover wij hebben gezegd dat hij die verzinkt in de waarneming van de Merkabah afdaalt en daarna opstijgt. We zeggen ["afdalen"] omdat we zeggen: "verzinken in de waarneming van de Merkabah". 'Waarnemen', צפיית [TzaPHYYaT] wordt in de Targum² vertaald als סכותא [SeChoeTha']³, zoals in:

Toen riep hij: Zie, YHVH, ik sta als een leeuw op de dag op de wachttorens [מצפה, MiTzPhèH] en op mijn wachtpost ben ik alle nachten. [Jes. 21: 8]

In het [goddelijke] denken is er geen sprake meer van enige waarneming en bestaan er geen grenzen. Iets dat geen einde en geen grens bezit, kent geen afdalen. Daarom zegt men wel: "Iemand daalde af tot aan de grens van zijn vriends kennis" en niet: "tot aan de grens van zijn denken".

Meditatief Commentaar

Ervaring tijdens Paasmis

*Mijn aandacht wordt getrokken naar een hoog **Neo-Gotisch Raam**, met erin twee helften die beiden ook gotisch ramen zijn maar kleiner. De twee kleine gotische ramen en het grote gotische raam sparen boven een ruimte uit in het grote gotische raam en daarin is een rond raam, een venster. Dit cirkelvormig venster raakt de buitenkant van de toppen van de twee*

---

¹ We zeggen meestal "iets komt op in het denken". "Afdalen" speelt daarentegen een belangrijke rol in de Merkabah-mystiek - d.w.z. die stroming die er naar streeft om het visioen van Ezechiël deelachtig te worden. In de *Hekhaloth Rabbati* 18 staat er bijvoorbeeld: "Rabbi Yishmael zei: Wat zijn de hymnen die iemand ontvangt die het visioen van de Merkabah wil ontvangen en die in vrede *afdaalt* en in vrede *opstijgt*?" En in § 258: "Indien hij waardig is om naar de Merkabah *af te dalen* zeggen de engelen tot hem: Kom binnen, maar hij gaat niet naar binnen. Dan zeggen ze opnieuw tegen hem: Kom binnen en nu gaat hij onmiddellijk naar binnen. Dan prijzen zij hem en zeggen: Deze man is waarlijk een van de *afdalers* van de Merkabah."

² Dit is de Aramese vertaling van de Torah.

³ Dit Aramese woord betekent ook 'bedekken' en 'van bovenaf naar beneden kijken'.

gotische ramen en de binnenkant van het grote gotische omvattende raam. Glas en lood, veel licht en beeldtaal.

Dit raam bracht mij spontaan de **bahirteksten** verzen 87 en 88 in herinnering. De twee kleinere hoge, smalle gotische ramen stijgen als twee zuilen vanuit een basis op, reiken naar omhoog. Dat is **het zien en het horen** (noot a). We kunnen het Licht zien en het Woord horen, meer of minder vervormd, of soms helemaal niet. Kenmerkend voor zien en horen is, hoe hoog dat zien en horen ook reikt, er toch een 'afstand' overblijft. De bron van het licht en de bron van het horen bevinden zich buiten mij, hoe dicht die bron ook genaderd is. Het zijn bewegingen van buiten (beter van elders) naar binnen het oor en het oog en vervolgens is er bewustwording in het denken. Er is wel verbinding maar geen vereniging in het allerhoogste, geen ermee samenvallen. **Daarom vervult het horen niet, en verzadigt het zien niet**, zoals staat geschreven in vers 87.

De ronde raam bovenin het raam symboliseert het denken, het **goddelijk denken**. Het heeft geen einde en geen begin, het is participatie aan het allerhoogste, 'Denken in het Oneindige', het is 'Kennis door Eenwording, Da'ath. Interessant is dat dit denken 'rust' op de reikende toppen van de twee gotische ramen, op het zien en het horen. Horen en zien zijn dus als het ware poorten tot, voorwaarden voor dit schouwend denken (intellect), ze ondersteunen het denken. Hoe 'hoger' horen en zien reiken, des te goddelijker het denken wordt. Het denken transcendeert het zien en het horen. Het denken kan opstijgen totdat het zelfs raakt het aan de top van het grote gotische raam, de hoogste hemelen, de goddelijke wereld. En daarboven is de kroon, Kether van de goddelijke **Koning**, van de Heilige. In dit hoogste 'denken' is geen licht, in dit denken is geen woord, in dit denken is zelfs geen gedachte: alleen overstromende Liefde die eenheid is en eenheid maakt, de eeuwige oorsprong van al wat was, is, en kan zijn. Dat is **de koning die alle schepselen nodig hebben** (zoals de tekst uitspreekt), zonder deze Koning is alles niet, is alles niets.

De **Merkabah**, de troonwagen draagt het denken. Het zien en het horen zijn de peilers waarop het denken rust. Zij zijn als het ware wielen of vleugels van de troonwagen. Het gaat erom ontvankelijk te worden voor het licht en het woord, dan stijgt de troonwagen op en wordt het denken zuiverder en goddelijker, vindt zijn bron in God niet in zichzelf, dus niet in mij. Daarom wordt in vers 88 gesproken over het **opklimmen van het denken**. Daartoe moet de dominantie van ons lagere horen en zien, het waarnemen van de uiterlijke mens, tot zwijgen komen, stil worden, als het ware **wegzinken, dus afdalen** in de Merkabah ten behoeve van het hogere horen en zien in het mystieke hart, door de innerlijke mens, die het denken immers kunnen opstuwen naar de Koning.

De **wachttorenen** verwijst naar ons vermogen om aandachtig te zijn en om zo de bewegingen van het denken door het stijgen en dalen van de Merkabah te ervaren. De wachter is de waakzame koninklijke **leeuw**, niet de Koning maar de geschapen onderkoning. De onderkoning looft en bidt altijd dag en nacht. Bij het omhoog gaan is er danken en loven én bidden om de Heerlijkheid te kunnen verdragen, bij het naar beneden gaan is er danken en loven én bidden om hulp om de 'lagere' gedachten en krachten te kunnen dragen. Dit is **in vrede opstijgen en in vrede afdalen** (voetnoot bij vers 88).

Dat is brug zijn tussen hemelen en aarden.

Paul Horbach, ontvangen in april 2010

(a) Deze hebben een *buitenkant* (het natuurlijke zintuiglijk waarnemen; de vermogens van de uiterlijke mens) en een *binnenkant* (het waarnemen van de hogere werkelijkheden; de innerlijke vermogens van het hart, van de innerlijke mens).

§89

R. Amoraï ging zitten en gaf [de volgende] exegese:

Waarom staat er⁴ een *segol* [סגול] geschreven?

Omdat *segulah* [סגולה]⁵ een geschikte naam is voor dat wat hoger geplaatst is dan *zarqa* [זרקא]⁶ en na hem komt.

Waarom wordt dit accent *zarqa* [genoemd]?

Omdat het precies zoals zijn naam is: hij wordt omhoog geworpen (ni *zarqa*) en na haar komen "de schatten van koningen..." (Prediker 2 : 8)

Het gaat over opstijgend denken dat steeds gekleurd wordt door onze staat van zijn en worden, door onze emoties, door onze levende ervaring

§90

Waarom het accent *zarqa*?

Omdat er geschreven staat: "[Toen hief de Geest mij op....], geprezen zij de Heerlijkheid van YHVH in zijn plaats" (Ezechiël 3: 12)⁷.

Want niemand kent zijn plaats [*makom*]. En zij spreken zijn Naam uit over de kroon en hij gaat en rust boven zijn hoofd,⁸ zoals er staat geschreven: "eigenaar van hemel en aarde" (Genesis 14: 19)⁹.

---

⁴ D.w.z. in het Hebreeuwse woord voor oor, *Ozèn* dat het onderwerp is van de voorgaande paragrafen (zie §§79 - 88). De *segol* bezit twee functies: in de eerste plaats fungeert ze als aanduiding voor de klinker *è*, dat wordt aangegeven door drie puntjes onder de medeklinker waarachter deze klinker moet komen: ם. Daarnaast fungeert het als een accentteken bij het reciteren van de Torah. Daar betekent het een verandering van toonhoogte van hoog naar laag. Ofschoon de *segol* in het Hebreeuwse woord voor oor als klinker fungeert, geeft R. Amoraï hier alleen een interpretatie van de *segol* als accentteken. Maar die interpretatie straalt ook af op zijn functie als klinker, want het gaat om hetzelfde teken. De beide accenten worden altijd op de laatste letter van het woord geplaatst.

⁵ *Segulah* betekent: kostbaar eigendom, bijzondere eigenschap en uniciteit.

⁶ *Zarqa* is eveneens een accentteken dat aangeeft dat we van een lage toon naar een hoge toon moeten gaan. In de reeks van accenttekens worden *zarqa* en *segol* als de eerste twee beschouwd, waarbij *segol* na *zarqa* komt.

⁷ Die plaats is de holte in *Or En Soph* die achterblijft na de *tzimtzum* en die vervolgens alle werelden omvat. Die plaats is de kroon of Kether van de manifestatie (dus van Adam Kadmon) en tegelijkertijd Malkuth van *En Soph*.

⁸ Deze laatste regel is een citaat uit een commentaar op Ezechiël 1: 15 in de bTalmud, *Chagigah* 13b: "En ik zag naar de levende wezens en zie, op de grond naast de wezens, aan de voorzijde van alle vier, was een *ophan* (wiel)". R. Eleazar zei: Dit verwijst naar een bepaalde engel die op de aarde staat, terwijl zijn hoofd reikt tot aan de levende wezens. Er is ons

Als hij gaat is het alsof hij omhoog wordt geworpen [*zaqar*]¹⁰, waarna het kostbare eigendom [*segulah*] hem volgt. En hij [= *zaqar*] is het hoofd van alle letters.

---

geleerd dat zijn naam Sandalphon is. Hij is 500 jaar reizen langer dan zijn metgezellen, en hij staat achter de Metkabah en vlecht kronen [d.w.z. hij offert de gebeden van de rechtvaardigen] aan zijn Maker. Maar is dit waar? Zie, er staat geschreven: "geprezen zij de Heerlijkheid van YHVH in zijn plaats". Niemand kent zijn plaats. En zij spreken zijn Naam uit over de kroon en hij gaat en rust boven zijn hoofd.

⁹ In dit vers van Genesis gaat het over Melchezidek [=koning der rechtvaardigen], die met brood en wijn bij Abram komt en Abram na een gebed zegent.

¹⁰ *Zaqar* wordt vanuit Malkuth (de grond, de aarde) omhoog geslingerd, over de Grote Afgrond heen, en bereikt op die manier Kether.